

Modni crtež inspiriran supkulturom

Milić, Ines

Undergraduate thesis / Završni rad

2019

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Textile Technology / Sveučilište u Zagrebu, Tekstilno-tehnološki fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:201:970553>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-20**

Repository / Repozitorij:

[Faculty of Textile Technology University of Zagreb - Digital Repository](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
TEKSTILNO-TEHNOLOŠKI FAKULTET

ZAVRŠNI RAD

MODNI CRTEŽ INSPIRIRAN SUPKULTUROM

INES MILIĆ

Zagreb, srpanj 2019.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
TEKSTILNO-TEHNOLOŠKI FAKULTET

Zavod za dizajn tekstila i odjeće

ZAVRŠNI RAD

MODNI CRTEŽ INSPIRIRAN SUPKULTUROM

Mentor:

izv. prof. art. Paulina Jazvić

Ines Milić

10220/TMD

Zagreb, srpanj 2019.

UNIVERSITY OF ZAGREB
FACULTY OF TEXTILE TECHNOLOGY
Department of textile and clothing design

FINAL THESIS

**FASHION DRAWING INSPIRED BY A
SUBCULTURE**

Mentor:

izv. prof. art. Paulina Jazvić

Ines Milić

10220/TMD

Zagreb, July 2019.

TEMELJNA DOKUMENTACIJSKA KARTICA:

Zavod za dizajn tekstila i odjeće

Modul: Modni dizajn

Broj stranica: 31

Broj slika: 23

Broj priloga: 15 modnih ilustracija

Broj literaturnih izvora: 7

Članovi povjerenstva:

- prof. likovne kulture Helena Schultheis Edgeler, doc.
- ak. slik. Paulina Jazvić, izv. prof. art.
- dr. sc. Renata Hrženjak, doc.
- prof. likovne kulture Koraljka Kovač Dugandžić,
izv. prof. art

Datum predaje: 04.07.2019.

Datum obrane: 09.07.2019.

SAŽETAK

U završnom radu istražujem o punk subkulturi, o utjecaju punka na društvo, glazbi, te kako se to razdoblje odrazilo na modu tih godina. Istraživati ću o povijesti i razvitku punka, vodećim modnim dizajnerima koji su proizvodili odjeću toga doba, kao što je Vivienne Westwood, o raznim vrstama te subkulture, a kako se u razne vrste punka razlikuju po stilu glazbe, tako se razlikuju i po stilu odijevanja. Kroz ovaj rad definirati ću svaku vrstu punka kroz fotografije, tekst i modne ilustracije.

Ključne riječi: subkultura, punk, Vivienne Westwood, moda

ABSTRACT

The main subject of this dissertation is punk subculture, its impact on society, music and fashion those days. This research will be based on history and development of punk. Some of the most influential designers will be mentioned focusing on Vivienne Westwood. The differences between music styles of this genre and fashion styles will also be analysed in this work. All of the above will be explained and supported by the photographs, text and fashion illustrations.

Key words: subculture, punk, Vivienne Westwood, fashion

SADRŽAJ

1. Uvod.....	7
2. Razvitak punka.....	8
2.1. Prvi val punka – Bunt.....	8
2.2. Drugi val punka – Diferencijacija.....	10
2.3. Treći val punka – Devedesete.....	13
3. Odijevanje u doba punka.....	14
3.1. Vivienne Westwood.....	23
4. Punk u Hrvatskoj.....	26
5. Konstrukcija ženske suknje.....	27
6. Zaključak.....	30
7. Literatura.....	31
8. Prilog (mapa modnih ilustracija).....	32

1. Uvod

Punk je pokret u rock-glazbi raširen najviše u SAD-u i Velikoj Britaniji u drugoj polovici sedamdesetih godina 20. stoljeća, a u širem smislu riječi punk je naziv za subkulturu vezanu za taj tip glazbe. Punk je alternativna kultura mladih, te posjeduje svoju prepoznatljivu glazbu, ideologiju, stil odijevanja i vizualni identitet. Punkeri su uglavnom mladi ljudi drukčijeg mišljenja o životu. Nakon što je punk isplivao na površinu u Velikoj Britaniji i SAD-u, sredinom 1970.-ih raširio se po cijelom svijetu. Punk čini spoj manjih subkultura od kojih svaka ističe svoj stil punka. Glazba je najvažniji dio punka, a različiti stilovi se najviše razlikuju po stilu glazbe, a zajedničko im je to što su pjesme kratke i jednostavne. Predvođen je bendovima kao što su The Ramones, The Clash, The Sex Pistols i dr. Dok su u Jugoslaviji djelovali Parafi, Termiti, Pankrti, Hladno Pivo i ostali. Punkeri uglavnom nose karirane košulje i poderane hlače, te kožne jakne, a važni detalji u odijevanju su bili marame, bedževi, ziherice i zakrpana odjeća.

2. Razvitak punka

Osnova Britanskog punka bila je u krajnjoj liniji zgražanje prema svim oblicima institucionalnih organizacija. Temelji punk stajališta bili su manjak obrazovnog sistema, socijalna i kulturološka neimaština, teška ostvarivost pronalaženja posla i sl. U takvom okruženju punk pokret se suprostavljao industijalizaciji kulture (posebno glazbenoj industiji) i građanstvu. U SAD-u punk pokret se više profilirao kroz glazbu nego kroz politiku.

2.1. Prvi val punka – Bunt

Razdoblje od začetka punka pa sve do njegove prve diferencijacije kroz Oi! pokret naziva se prvim valom punka ili old school punkom. Temeljni instrumenti jednog punk benda su bubnjevi, gitara i bas gitara, a kompozicije su vrlo često kratke. Koncerti su često bili organizirani u manjim skućenim klubovima, a publika bi se najčešće međusobno poznavala. Ekperimentalan i slobodan izraz te rušenje glazbenih i društvenih granica bio je bitan dio punk imidža. Individualnost je bila ključan pojam za izraz odjećom te su joj se često pridavali neuobičajeni elementi kao što su odjeća iz sex shopa, lanci, zihalice te pseće ogrlice. Nose se ekstravagantne frizure, bondage hlače, sprejem obojana te poderana odjeća. Nošenje svastike na odjeći i iscrtane na tijelu bilo je vrlo popularno u samom početku subkulture, te se iznimno koristi kao sredstvo šokiranja. Naime, svastika u punk subkulturi toga razdoblja nema nikakvo političko značenje niti je nacizam bio dio punk ideologije. Dapače, mnogi bendovi su se i postavili izrazito protiv nacizma kroz svoje pjesme te organiziranjem antirasističkih koncerata. Sam pokret ideološki se ne opredjeljuje ni lijevo ni desno, nego se približava anarhizmu, ali ponajviše u smislu nezadovoljstva postojećim sistemom i glasnim prosvjedom protiv moralnih normi društva. Punk je izokrenuo i ismijao civilizacijske norme i vrijednosti, te djeluje apolitično, destruktivno i pesimistički. Punk glazba bila je određeni odgovor na tadašnju

rock glazbu koja se neprepoznatljivo udaljila od prvotnih ideja rock glazbe 1950.-ih, a to su buntovništvo, jednostavnost i dostupnost mladima. Tadašnji rock 1970.-ih činile su orkestralne skladbe, bendovi su bili veliki i nedodirljivi, članovi benda su bili zvijezde, te su im sami koncerti bili skupi i ogromni spektakli. Ono što se napravilo s punk glazbom bilo je da se glazba vratila svojim korijenima iz 1950.-ih. Bend je opet mogla osnovati skupina tinejdžera, te za osnivanje benda nije bilo potrebno biti glazbeni genije. Naglasak je ponovno na izrazu bunta i vlastitog stava, a sam sastav benda opet je blizak svojoj publici.

U tijeku prvog vala punka on jednim svojim dijelom kreće u komercijalnom smijeru i postaje dio tadašnje pop kulture. Tadašnja modna i glazbena industija vidjela je u punku popriličan materijal za zaradu te ga je kao takvog naposljetku i iskoristila. No kako je sam punk u svojoj srži i od početka anti-popularan i anti-komercijalan, u samoj subkulturi dolazi do očite nesuglasnosti između njenih pop i underground strana. Kao rezultat toga javljaju se dvije stvari. Prva je bila obeshrabrenje subkulturnih pripadnika punka, razočarenje od sveopće ideje, pa i odustajanje od nje i same subkulture. Druga stvar koja se javila bila je revolt kod određenih pripadnika, prvotno razočaranih, a nakon toga ljutih i željnih promjena. Makar se revolt javio dosta nakon što popularna industrija odbacuje punk kao zastarjeo, punkeri su i dalje osjećali da je sama subkultura „uprljana“ i obezvrijeđena, a u njoj su i dalje vidjeli strane pripadnike pop-kulture „zamaskirane u njihove redove“.

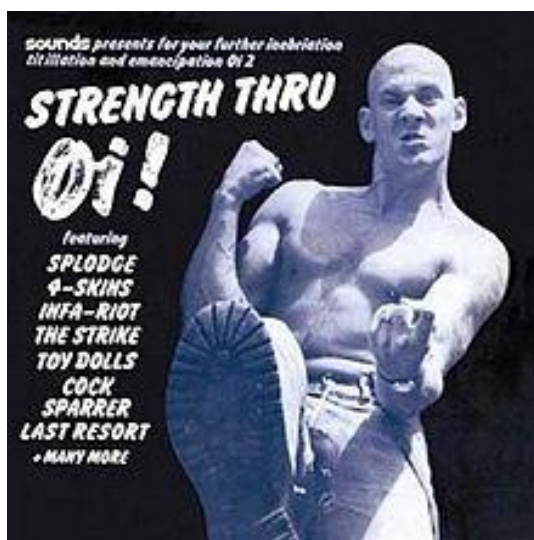
Slika 1. Glazbeni bend u doba punka

2.2. Drugi val punka – Diferencijacija

U želji za promjenama prvo se rađa Oi! pokret koji se spoj skinhead i punk subkulture. On objedinjuje filozofiju radničke klase i stvarno nasilništvo (za razliku od prvovalskog koje je bilo više kao sredstvo šoka) sa punkerskom kritikom društva. Stilski elementi Oi! glazbe sastoje se od punk-rocka i glazbe vezane uz navijačku subkulturu, filk glazbu te pjesama vezanih uz alkohol i pubove. Isprva je stil nazivan street punkom, no početkom 80.-ih Garry Bushell daje ovom pokretu naziv Oi! što je proizašlo iz uzvika „Oi!“ koji je Stinky Turner upotrebljavao na nastupima svog sastava. Sama riječ „Oi!“ je inačica pozdrava u londonskom slengu, te ima isto značenje poput pozdrava „hey“. Ovaj pokret je dosta percipiran na krivi način, najčešće kao nacistički pokret, skinhead pokret te nasilan i destruktivan oblik punka. Za sliku o nacističkom pokretu najviše je zaslužna pripadnost nekih članova Oi! pokreta nacionalističkim skupinama kao što su National Front i British Movement. No niti jedan od izvorišnih Oi! sastava nije bio nacionalistički opredijeljen. Još jedan razlog zbog kojeg je ovaj pokret proglašavan nacionalističkim je i album „Strength Thru Oi!“ izdan 1981., a na njegovoj naslovnici se nalazi Nicky Crane, član British Movementa i poznati neo-nacistički aktivist. Garry Bushell, koji je zaslužan za sastavljanje albuma, je poricao sve optužbe o vezanosti albuma uz nacionalizam, te naglašava da je album vezan uz album sastava The Skids i da nije znao identitet skinheadsa sa naslovnice. Uz sve to, Garry Bushell koji se deklarirao kao socijalist u to vrijeme, smatrao je potpuno ironičnim da ga se povezuje s desničarskim pokretima. Nakon koncerta Businessa, Last Resorta i 4-Skinsa, skupina azijske mladeži napala je sudionike koncerta misleći da se radi o neo-nacističkom okupljanju, prvenstveno zbog natpisa National Front kojeg su neki sudionici nosili na koncertu. Nakon toga su mediji proglasili Oi! desno orijentiranim pokretom i njegove pripadnike prikazali kao neonaciste.

Slika 2. Oi! pokret

Slika 3. Naslovnica albuma „Strength thru Oi!“

Makar se Oi! pokret u početku nazivao street punkom pa je preimenovan, street punk stil ipak naknadno proizlazi i Oi!-a kao njegova inačica. Iako u početku street punk ima sva obilježja Oi! punka, te se razvijaju kao isti pokret, street punk se ipak kasnije definira kao punk stil bez mješavine skinheads elemenata. Glazba postaje znatno brža od Oi! glazbe. Politički stavovi su pretežito lijevo orijentirani ili se od njih potpuno ograđuju, sastavi se deklariraju kao apolitični. Teme su društvene, odbacuje se autoritet. Izgled je agresivan, sastoji se od obojanih kožnjaka, velikih irokeza, bedževa, majicama s natpisima bendova,

uskih traperica ili bondage hlača te lanaca. Neki od poznatijih bendova su Discharge, Abrasive Wheels, Anti-Nowhere League...

Slika 4. Izgled i odijevanje „street punkera“

Drugi odgovor na komercijalizaciju punka uz Oi! bio je hardcore. Nastaje početkom 1980.-ih u Americi. Radi se o punk-rock glazbi prihvaćenoj od strane srednje klase koja je njome izrazila kritiku društva s lijevog političkog gledališta. Do 1983. hardcore nije označavao ime definiranog glazbenog žanra, nego je bio više riječ iz slenga mladeži. Za ljude koji su se smatrali hardcore punkerima punk je imao aktivistički smisao i borbu za političke ciljeve. Hardcore sastavi su izrazito anti-komercijalni te usmjereni na underground djelovanje.

Kasnije se razvija anarho punk, inspiriran hardcoreom. On prvenstveno propagira anarhizam kao ideju i često ne mora biti određen glazbom. Označava ga ideologija anarhizma koja može ići u dva smjera. Prvi je anarhizam kao ozbiljna ideja uz koju se najčešće vežu ljudska i životinjska prava, feminizam itd. Dok druga gleda na anarhizam kao besmisao, kaos i slobodu. Anarhizam ne smatra kao političku ideju koja će donjeti miroljubiv svijet ljudima, nego ga priznaje kao sustav u kojem samo najjači opstaje.

Nastaje i crust punk, koji iako ima bliske ideje s anarho punkom, ipak je izdanak hardcore punka. Pjesme su često negativne, tiču se politike i trenutnih događaja, te ljudskih emocija, a najčešće teme su rasna jednakost, religija, prava životinja i sl.

2.3. Treći val punka – Devedesete

Nakon drugog vala punka 1990.-ih u SAD-u nastaju još dva punk stila, koje neki nazivaju trećim valom punka.

Prvi je pop punk koji je i ranije bio prisutan, ali postaje značajan 1990.-ih godina kada ga komercijalna glazbena industrija opet uvodi u pop kulturu. Za razliku od ranijeg punka, on uzima općenite ideje o tome što je punk te mu pridaje kombinaciju hip-hopa i punka. Sviraju blažu verziju punka i nemaju prisutnu punk ideologiju. Sama subkultura im nije bitna, te koriste glazbu samo kao sredstvo zarade.

Drugi stil je chaos punk koji nastaje početkom 1990.-ih godina. On sadrži skoro sve karakteristike kao street punk, ali je glazba brža i agresivnija. Životom na ulici, pijanstvima i odbacivanjem autoriteta naglašavaju stil života. Ovo u osnovi nije novi žanr, nego samo daljnji razvitak street punka koji opet stječe popularnost.

3. Odijevanje u doba punka

Različite podskupine punk subkulture imaju i različite modne stilove, ali se punk odijevanje uglavnom sastojalo od raznih lanaca koji su bili spojeni na odjeću, ziherica, pseće ogrlice koristile su se kao nakit, šminka je bila pretjerana, a najčešće frizure bile su irokeza i duga obojena kosa.

Značajna modna dizajnerica u vrijeme punka je Vivienne Westwood, britanska dizajnerica koja je u velikoj mjeri odgovorna za dovođenje modernog punka i „new wave“ mode u svijet. Vivienne Westwood je prvi puta primječena u javnosti kada je radila odjeću za butik Malcolma McLarena koji je bio u bendu The Sex Pistols. Vivienne je bila jako inspirirana punkom te je otvorila četiri butika u Londonu.

Moda anarcho punka obično se sastojala od vojno crne odjeće, pretjerano su se koristili simboli koji označavaju anarhizam te slogani bendova na odjevnim predmetima, pretežito majicama. Od frizura najčešće se nosila irokeza.

Slika 5. Odijevanje anarcho punkera

Fanovi celtic punka uglavnom miješaju hardcore stil, street punk i skinheads modu. Odjevni predmeti su najčešće čizme, tenisice, radne hlače, kožne jakne i slično, a frizura je uglavnom bila kratka.

Slika 6. Celtic punk bend

Cowpunk fanovi odijevanje uglavnom baziraju na siromašnim predjelima Južnih Sjedinjenih država. Odjevni predmeti sadržavaju motociklističke jakne, kombinezone, radne i kaubojske čizme. Frizure su uglavnom irokeza te duga kosa, a puštaju i bradu i brkove.

Slika 7. „Cowpunk“ bend

Odijevanje crust punka se najčešće sastoji od crnih kamuflažnih hlača i majica te iskidane i poderane odjeće. Mnogi odjevni predmeti su zakrpani zakrpama ili metalnim klinovima. Čest simbol na majicama je list marihuane, te od frizura uglavnom nose dreadlockse.

Slika 8. Odijevanje crust punkera

Dance punk moda uključuje fluorescentne boje, široke hlače, svijetleće štapiće, lance i vojne čizme. Kod frizura prevladavaju irokeze i dreadlocksi.

Slika 9. Dance punk bend

Fanovi gypsy punka često imitiraju kostime izvođača iz 1920.-ih godina. Odjevni predmeti za žene su korzeti, frak, tradicionalne romanske haljine i slično. Dok se muškarci odijevaju tipično za ulični punk. Mnogi izvođači poput Martyna Jacques i Tigera Lillies nose bijelu šminku inspiriranu francuskim pantomimičarima.

Slika 10. Gypsy punk bend

Garage punk bendovi poput MC5 i Iggy and the Stooges često nose odjeću iz sredine 1960.-ih kao što su baršunaste jakne, uska siva odijela te crne kožne jakne. Frizure su bile ili kratka ili duga kosa. Međutim, izvorni izgled garage punka ostavio je velik utjecaj među britanskim indie rock grupama 2000.-ih godina.

Slika 11. Garage punk band „MC5“

Odijevanje glam punka slično je kao i u garage punku, ali je sadržavalo šljokice. Nosile su se uske jeans hlače, neobični kostimi s uzorcima poput leopardovog, spandex i satenske košulje, a od obuće su nosili platformske cipele. Kosa je bila svijetlo obojena.

Slika 12. Odijevanje glam punkera

Hardcore punk ima nekoliko stilova odijevanja u hardcore sceni i stilovi su se promijenili od 1970.-ih godina. Ono što je moderno u jednoj grani hardcore scene u drugoj može biti nepodnošljivo. Udobnost i sposobnost za skočiti u publiku koja će uhvatiti izvođača bila je vrlo bitna u ovome stilu. Zbog toga su razloga nakit, šiljci, lanci i šiljaste frizure bile neuobičajene u hardcore modi, dok su uobičajeni minimalni ukrasi i zagašene boje. Elementi hardcore odijevanja uključuju vrečaste hlače, radne hlače, atletsku odjeću, majice s kapuljačom i slično. Obuća je uključivala razne marke tenisica poput Adidasa, Pune, Nike, Converse i Vans. Uobičajene čizme za hardcore stil bile su Dr. Martens, a frizure su uglavnom bile kratko ošišana kosa.

Slika 13. Odijevanje hardcore punkera

Horror punk ili deathrock moda vrlo je slična gotičkoj modi. Crna je bila dominantna boja. U modi horror punka koriste se „seksi“ predmeti poput mrežastih čarapa, korzeta te šminke i za žene i za muškarce. Korištenje kulturnih i horror slika predvladavalo je na majicama, gumbima, zakrpama i u nakitu. Ostali uobičajeni ukrasi uključuju imena bendova naslikanih na jaknama, kao i gumbi sa slovima koja označavaju gradove. Kosa je bila u „deathhawk“ stilu (šira inačica irokeze).

Slika 14. Moda „horror punka“

Moda pop punka se nekada preklapa sa skater punk modom. Sredinom 2000.-ih godina pop punk moda bila je pod utjecajem indie rocka, hip-hopa i emo mode. Originalno odijevanje uglavnom se sastoji od crnih ili kariranih vrećastih hlača, dugih majica s natpisima bendova, narukvicama, remenima i kratkim majicama. Nosile su se šiljaste frizure ili kratka irokeza.

Slika 15. Pop punk bend „Green day“

Psychobilly moda kombinira elemente punka sa greaser subkulturom u kojoj je izgled pojedinaca djelovao radničkim. Nosile su se cipele s platformom poznatije kao Brothel Creepers cipele. Punkeri su nosili kožne jakne, crne ili bijele retro majice te motociklističke čizme. Uobičajene frizure bile su irokeza i kosa počesljana prema iza. Odjeća je često bila ukrašena motivima iz klasičnih američkih horrorova.

Slika 16. „Brothel Creeper“ cipele

Moda skate punka utemeljena je na hardcore modi, a vrlo bitni su bili udobnost i praktičnost. Uobičajeni odjevni predmeti bili su obična ili flanel majica, majica s kapuljačom i jeans hlače. Neki punkeri, posebno u južnoj Kaliforniji, kopiraju stilove Latino bandi pa nose široke hlače, bijele kratke majice i šarene marame. Dok neki skateboarderi imaju dugu i neurednu kosu, skate punkeri obično imaju kratku kosu i nose jako malo nakita.

Slika 17. Moda skate punkera u Kaliforniji

Ska punk fanovi se oblače u stilu koji je mješavina ska mode (preteća današnjeg reggea) i različitih tipova punk mode kao što su street punk, pop punk, skate punk ili hardcore punk. Od odjeće su nosili tregere, lagane jakne do struka napravljene od pamuka, poliestera, vune ili brušene kože. Nosili su majice bez rukava, Ben Sherman ili Fred Perry polo majice i majice s kapuljačom, te Dr. Martens cipele. Kosu su šišali vrlo kratko po uzoru na hardcore bendove.

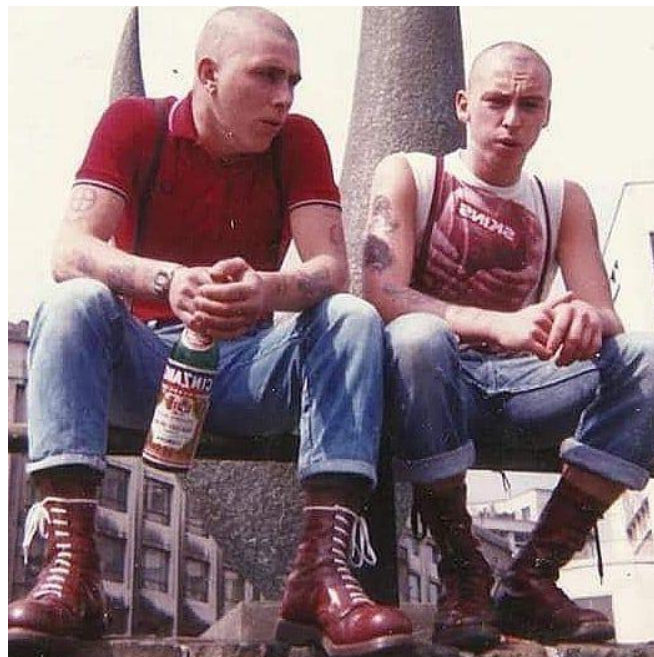
Slika 18. Odijevanje ska punkera

Street punkeri uglavnom nose kožne odjevne predmete, traper, metalne šiljke, lance i vojne čizme. Ponekad nose elemente rane punk mode kao što su motociklistički kožni prsluci i pokidana odjeća. Često sami prave svoju odjeću kao što su pokidane i zakrpane hlače ili majice. Jakne i prsluci često imaju zakrpe ili su obojeni sa logotipima kojima izražavaju glazbene ukuse ili političke stavove. Popularni su remeni s metalnim klinovima. Frizure su često bile šiljaste ili obojene svijetlim neprirodnim bojama raspoređenim u irokezu, te ponekad vrlo kratko ošišana kosa ili čak obrijana.

Slika 19. Izgled street punkera

Oi! skinheads, ponekad poznatiji kao skunks, mješaju tradicionalni skinhead stil s street punk modom. Izgled je karakteriziran Dr. Martens čizmama, tregerima i uskim jeans hlačama. Ostali uobičajeni odjevni predmeti su obične majice sa nazivima bendova, političkim uvjerenjima ili slikama i natpisima skinheads kulture, te traper ili bomber jakne. Jakne su ponekad bile ukrašavane raznim gumbima ili zakrpama. Kosa im je uglavnom obrijana kraće nego tradicionalnim skinheadsima.

Slika 20. Odijevanje „Oi! skinheads“

3.1. Vivienne Westwood

Vivienne Westwood rođena je 8. travnja 1941. u gradiću Glossop, u pokrajini Derbyshire, središnja Engleska, kao Vivienne Isabel Swire. Njena majka bila je tkalja, a otac postolar. U takvom okruženju s izradom predmeta započela je vrlo rano, od pete godine znala je kako napraviti cipelu. Obitelj se preselila u London kada je Vivienne imala 17 i ona tada upisuje umjetničku školu Harrow, gdje uči raditi s kovinama i izrađivati nakit, kojeg prodaje na buvljaku Portobello road. Zbog nestrpljenja za samostalnom zaradom, napušta školu prije dvadesete. Moda joj zapravo ozbiljno nije pala napamet sve dok joj napamet nije pao punk. Westwood i McLaren zajednički su pokrenuli shop, tj. work-in-progress radionicu pod imenom Let it Rock. Sve što se danas u modi atribuiralo kao punk, nastajalo je ovdje. 1975. shop mijenja naziv u SEX i radi intenzivnije nego ikad. Kroz materijale poput gume, PVC-a i metala, punk vodi sve žešći dijalog s fetišizmom. Lisice i accessories za vezivanje, zihalice i žilete koristila je u svim varijantama na različitim odjevnim predmetima, a Pistolsi su ih nosili na svojim prvim nastupima – što je bio uzajamni PR. Je li uhićenje njihovog prijatelja, umjetnika Alana Jonesa, izazvano printom na majici "Two Naked Cowboys" koju je kreirala Vivienne, ili nečim drugim, nije poznato, ali to je SEX svakako učinilo još posjećenijim mjestom za okupljanje. Od 1981. shop se zove World's End i pod tim imenom djeluje i dalje, na istoj – danas kultnoj adresi.

Slika 21. Majica Vivienne Westwood „Two Naked Cowboys“

Osim kratkog perioda koji je provela u umjetničkoj školi, Westwood nije stekla formalno obrazovanje u modi. Metode i tehnike koje prakticira više od 40 godina oblikovala je na iskustvu promatranja i vježbe. Prijelaz u “visoku modu” dogodio se nakon što je shvatila da burne reakcije na revijama u Parizu izazivaju stvari poput onih koje ona u shopu proizvodi godinama: punk je dakle, počeo utjecati na mainstream. Njen odgovor bila je kolekcija nazvana “The Pirates”, kolaž punka i neoromantizma baziran na reinterpretaciji muške odjeće iz 18. stoljeća. Kao i njene prve pankerske kreacije, čitava kolekcija bila je unisex.

Slika 22. Kolekcija „The Pirates“

Kolekcija je izbacila kultne čizme s višestrukim remenjem, otada reinterpretirane bezbroj puta u kolekcijama brojnih dizajnera i dizajnerica, a premijeru je imao i tzv. Doodle print, koji je danas dio loga tvrtke Westwood. Bio je ovo početak prakse po kojoj je danas čuvena: prakse korištenja imaginarija povijesti za karnevale sadašnjosti. I kraj rada s McLarenom.

Potpuno samostalni rad i istraživanja započela je u Italiji, u kojoj ne boravi dugo. U London će se vratiti s ogromnom riznicom proučenog materijala iz talijanskih muzeja i kapitalom posuđenim od Armanija, dovoljnim za utemeljenje samostalnog Westwood brenda. Prva potpuno samostalna kolekcija, “Mini-Crini” (1986.), u fokus pozornice tzv. visoke mode po prvi puta stavlja korzet i krinolinu – Westwood u to vrijeme počinje sa svojom underwear-as-outwear praksom, koju će uskoro preuzeti i John Galliano. Njih se dvoje u povijesti mode smatraju začetnicima tzv. dizajnerskog historicizma u post-punk Londonu osamdesetih.

“Neprestano ponavljam kako dobru ideju odlikuje efekt iznenađenja koju ona proizvodi. Ljudi ne znaju da nešto žele vidjeti, jer to nešto ne postoji. Znala sam da će se to dogoditi kad sam napravila korzet, jer ljudi nisu vidjeli décolletage dvjesto godina.”

Slika 23. Kreacije Vivienne Westwood

4. Punk u Hrvatskoj

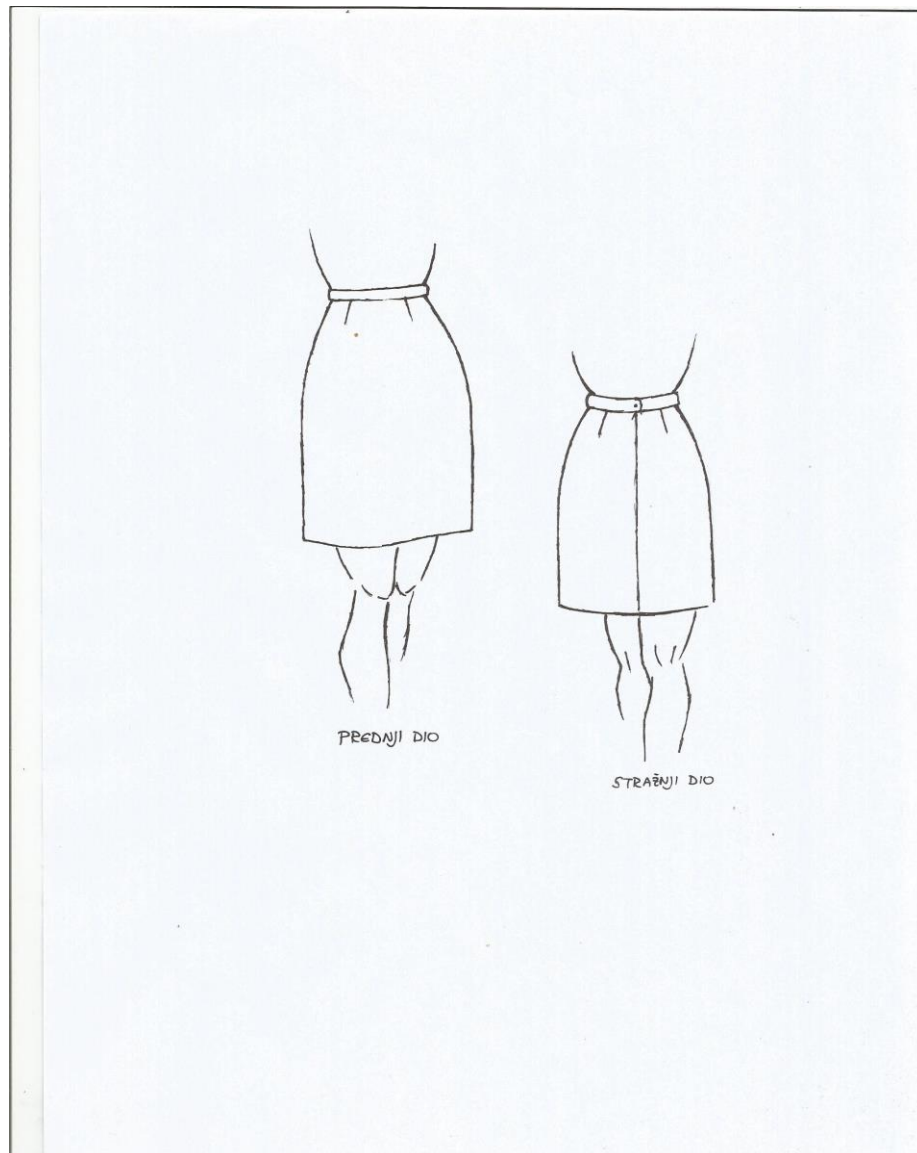
Novi val u Hrvatskoj pojavio se tijekom 1977. godine, a isto kao i u svijetu, ukinuo je distancu između izvođača i publike, te ponovo omogućio osjećaj pokreta. Ono što je također važno je bila uronjenost punka i novog vala u svoju sredinu, a do tada neslučeni oblik političkog angažmana, otvorene kritike sistema i govora o svakodnevnim problemima života, donio je veće probleme s cenzurom nekih pjesama i često napet odnos s vlastima. Zagreb nije ključno bio mjesto nastajanja novih punk aktera. Riječka scena bila je u punk akterima puno jača, a kasnije, s malo drukčijom glazbom, to su bili Vinkovci, Pula i Koprivnica. Početna punk euforija u Zagrebu dogodila se kada je Prljavo Kazalište snimilo prvi punkerski album.

Polovicom 1980.-ih godina događaju se promjene na sceni dolaskom hardcore stila. Jedan dio punkera spremno je prihvatio hardcore kao dobru stvar u širenju kulture, ne inzistirajući na zasebnosti scene. Dio punkera doživio je hardcore kao američki odgovor prvom britanskom punku, a neki su ga doživjeli kao naprosto logičan nastavak punka. U jednom su razdoblju, sredinom osamdesetih godina, punkeri i hardcoreovci bili odvojeni. No nakon par godina miješanja stilova, hardcore i punk zbližili su se u jednoj od varijanti „novog otpadništva“ koje se oblikovalo sredinom osamdesetih godina.

Punkereri su nosili irokeze, poderane jakne, stare sakoe, imali su obojene pramenove, nosili su pseće ogrlice oko vrata, lance, zihalice po odjeći ili probodene kroz uho, jako sužene hlače, bedževe s imenima punk bendova, simbolima anarhije i slično. Zbog svog su izgleda punkeri užasavali okolinu. Punkerice su među prvima obnovile mini-suknju, uvijek dodajući još nešto, jaknu, lanac ili dva sloja namjerno poderanih čarapa kako bi mini suknya funkcionirala u drukčijem kontekstu. Punk i novi val pomogli su djevojkama da izbore nova mjesta u muškom svijetu rock-kulture. Svijet mode je nakon nekoliko godina punka preuzeo više elemenata punk stila, pa su otpadničke jakne, mnogi zatvarači i džepovi, ogrlice i kožne suknje, sa ulice dospjeli u butike.

5. Konstrukcija ženske suknje

Opis modela: Ženska suknja sastoji se od prednjeg i stražnjeg dijela. Ima dva ušitka na prednjem i dva ušitka na stražnjem dijelu. Patent za zakopčavanje nalazi se na stražnjoj sredini suknje, te se zbog toga stražnji dio kroji iz dva dijela, a prednji dio i jednog djela. Na liniji struka nalazi se pojasnica.

Skica modela ženske suknje

Oznaka veličine 40

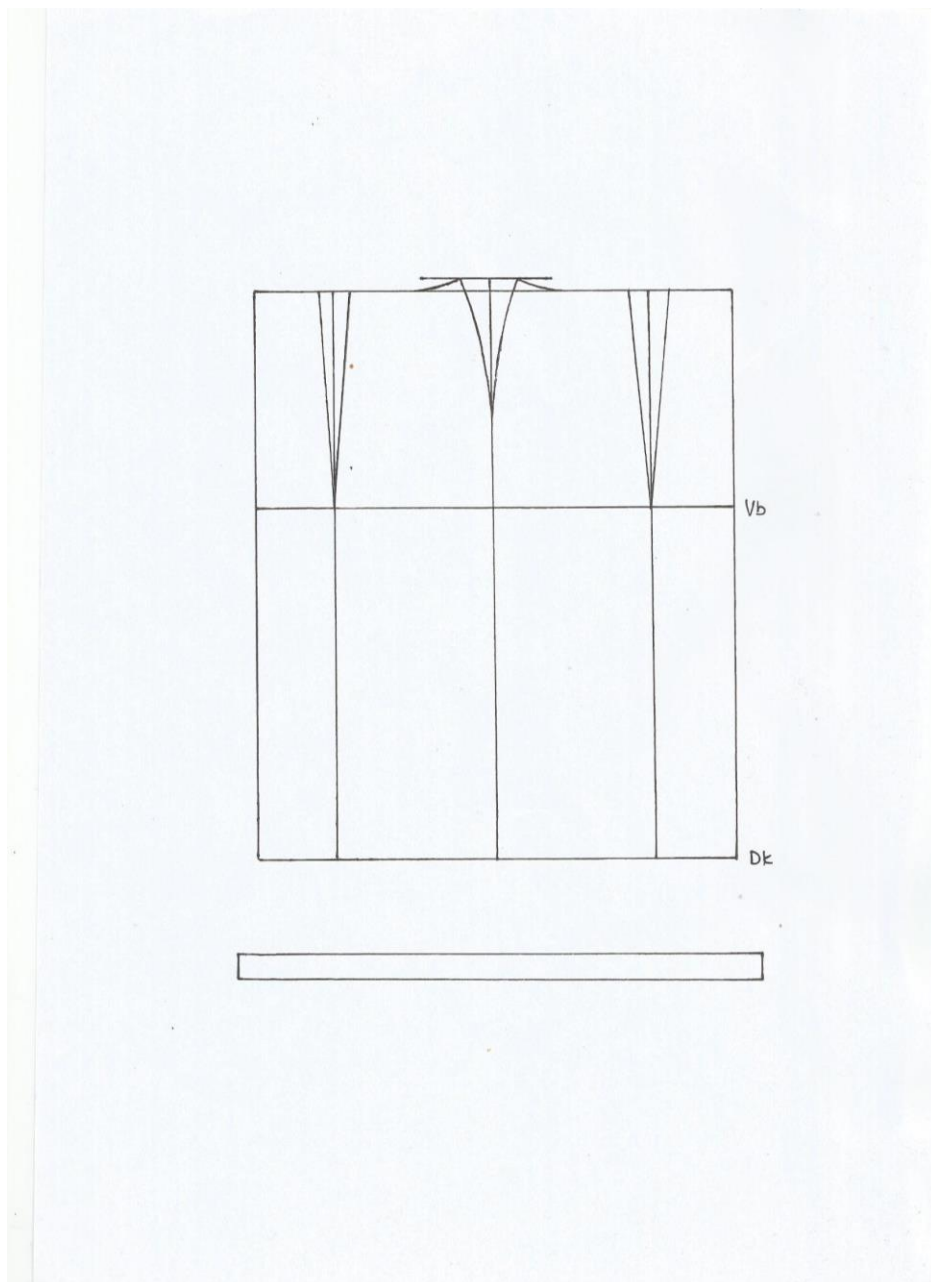
Glavne tjelesne mjere: Tv: 168 cm

Os: 74 cm

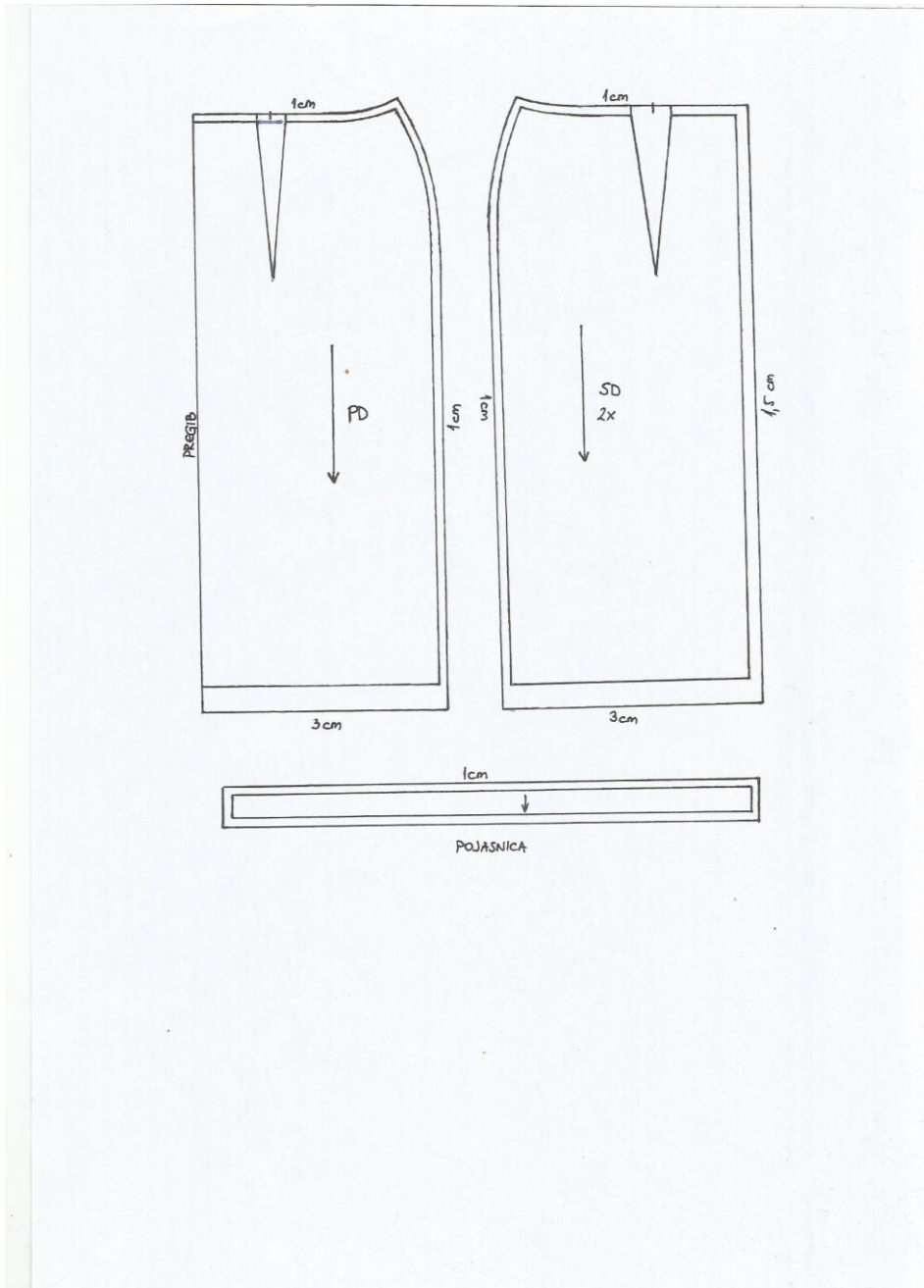
Ob: 98 cm

Konstruktivske mjere: Dk ($\frac{3}{8}$ Tv): 61.5 cm

Db ($\frac{1}{8}$ Tv): 21 cm

Konstrukcija temeljnog kroja suknje i pojasnice

Šavni dodaci

6. Zaključak

Prema raznim istraživanjima o punk supkulturi dolazim do zaključka da sve što je u to doba bilo čudno, kao na primjer poderana odjeća, razni lanci i šiljci na odjeći, s vremenom je postalo trend, pa se tako i danas proizvodi odjeća koja podsjeća na razdoblje punka. Takva je odjeća i dalje specifična za supkulture. Punk je obuhvatio razne stilove u glazbi i odijevanju, a svaka osoba se mogla pronaći u barem jednoj od mnogih vrsta punk supkulture.

Punk odjeću kao i pripadnike navedenog pokreta možemo opisati kao buntovnu, inovativnu te svakako individualnu. Upravo je ta individualnost jedna od glavnih karakteristika ovakve vrste mode jer je nosiocu pružala osjećaj pripadnosti jednoj skupini, a opet osjećaj posebnosti radi istog pripadanja. Također, valja spomenuti kako ovu modu ne karakteriziraju određena pravila odijevanja već se potiče raznolikost i različitost unutar same supkulture. Takva je moda reflektirala mladost, optimizam i bunt tadašnjih punkera.

Ovo razdoblje možemo nazvati razdobljem modnog bunta, radikalnih promjena i slobodnog duha. Slobodni duh također se odražava i sadržava u ideji anarhije i vizualnih simbola punka. Poznato je da se ljudi odjećom izražavaju, da odjeća govori više o onom koji ju nosi ili posjeduje. Zaista se može zaključiti da su punkeri odjećom izražavali svoj bunt, da su se uistinu samoizražavali te da je njihova odjeća funkcionirala kao znak pobune i suprotstavljanja. Na dotada neviđen način borili su se protiv nepravilnosti u društvu u okviru čega su razvili karakterističan, neobičan, jedinstven i reprezentativan stil.

7. Literatura

John Peel; "Doc. Air Wair Martens Book", Italy, 1999.

Perasović Benjamin, Urbana plemena: Socijologija subkultura u Hrvatskoj, Zagreb, 2001.

<https://sh.wikipedia.org/wiki/Punk> (12.06.2019)

https://en.wikipedia.org/wiki/Punk_fashion (12.06.2019.)

<http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=51103> (21.06.2019.)

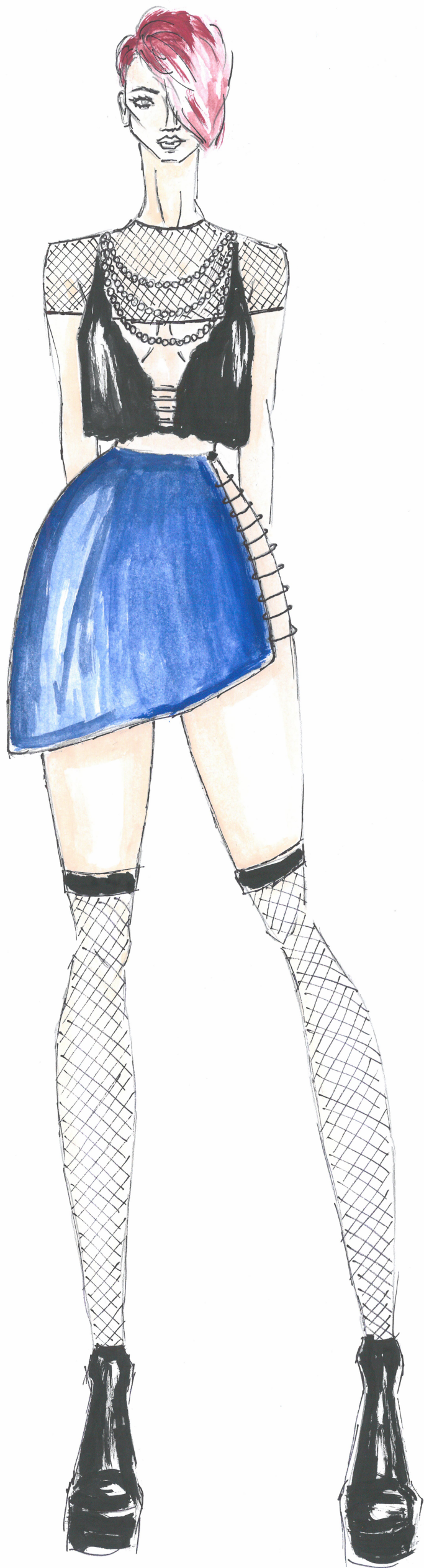
<https://voxfeminae.net/strasne-zene/vivienne-westwood-punk-u-zemlji-cudesa/>
(12.06.2019.)

<http://www.ladylike.hr/vise/izvana/moda/vivienne-westwood-1001> (22.06.2019.)

8. Prilog
(mapa modnih ilustracija)

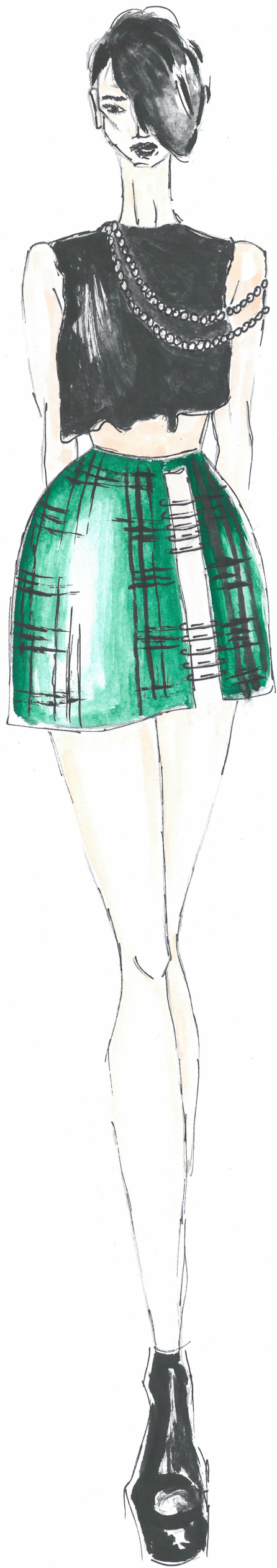
pus plic

mus pitié

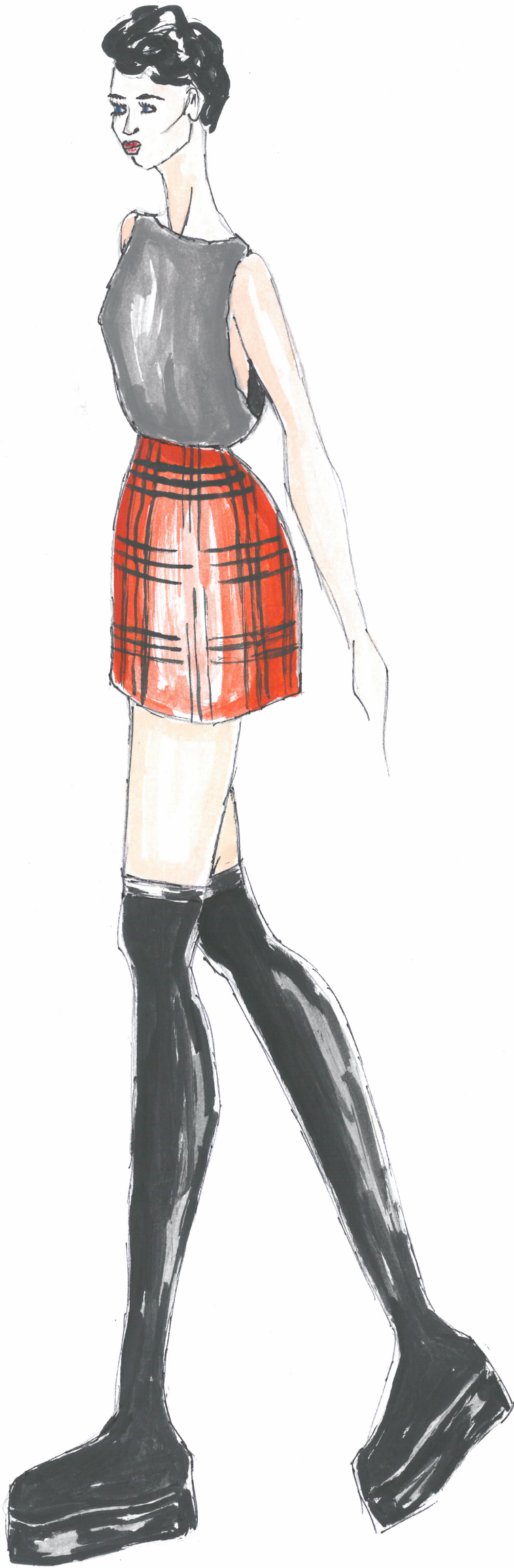
mus jacob

pas lais

pus filic

Juan Luis

Just Laid

pus judio

jesu latid

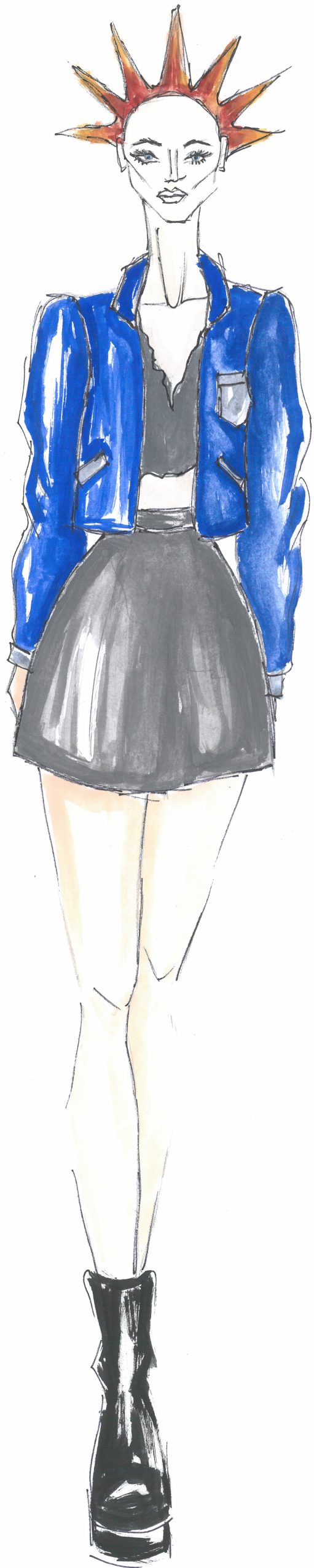
pus lili

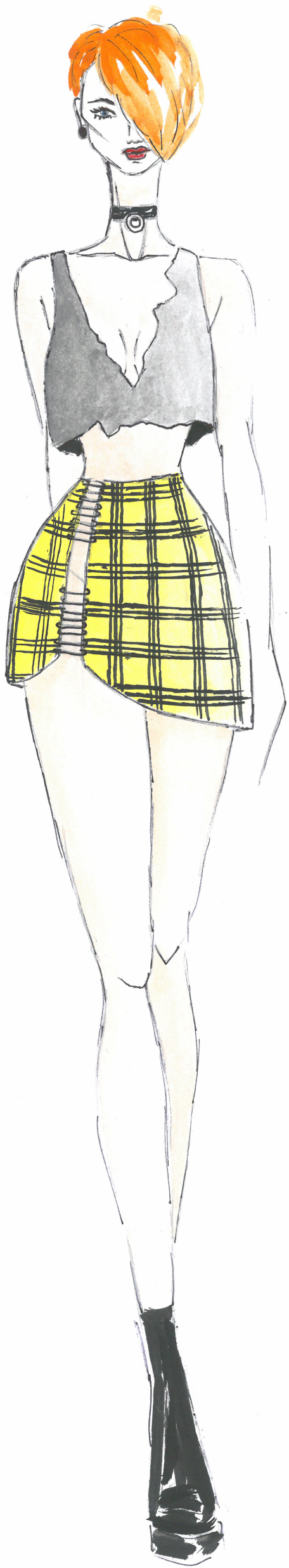
Franco Sarti

pus pitt

mus jilid

pus litié

Jesús